

Laulu-Miehet, Erik Fordell, Mieskuorolauluja, Manskörsånger
JULKISTUSPUHE 12.12.2022 klo 16

Hyvät kutsuvieraat, tiedotusvälineiden edustajat, laulajaveljet, hyvät naiset ja herrat!

Kära gäster, representanter för media, sångarbröder, mina damer och herrar!

Aivan ensiksi: Kiitos Laulu-Miehet aamuyöstä päättyneestä Oulu-Kempele-Iisalmi-Kuopio - konserttikiertueesta.

Tämän tilaisuuden aihe, uuden levyn julkistus sekä säännölliset konsertit ja kiertueet muodostavatkin Laulu-Miesten toiminnan kovan ja keskeisen ytimen. Lava ja studio, konsertointi elävälle yleisölle ja studiotyö hiovat kuoroinstrumentin merkittävimpiä taitoja: laulajan omaa ääni-instrumenttia, yhtyelaulun teknistä ja taiteellista osaamista sekä sen oivaltamista, mikä merkitys näillä on taiteellista esitystä rakennettaessa ja kuulijan kokeman musiikillisen elämyksen aikaan saamisessa.

Voin sanoa, että olemme onnistuneet varsin tyydyttävästi – lainatakseni Suomen Yhdyspankin pitkäaikaisen pääjohtajan, Mika Tiivolan arviota pankkinsa kuluneesta tilikaudesta. Eiväthän kirkkotiloihin tungeksineet kaksi ja puolituhatta kuulijaa voi olla väärässä. Pitkiä loppuaplodeja kuunnellussa ei aika tule pitkäksi, tavoitimme kuulijamme ja saimme sen mitä olimme lähteneet hakemaankin: kiitollisen yleisön ja kutsut saapua takaisin.

Detta evenemang anordnas som en skål för finsk körmusik, att lära känna dess fenomen och fördjupa kunskapen. Det är viktigt att ta reda på var vårt kulturarv har tagit sina rötter och sitt byggmaterial, hur det framstår och syns i våra tonsättares skapande arbete.

Kun maalarit ja kirjailijat saavat teoksensa näkyviin gallerioissa, kirjastoissa ja kotien seinillä, jää säveltäjän ainoaksi toivoksi se, että joku ottaa esiin nuotin ja soittaa tai laulaa sille kirjoitetun musiikin. Ja parhaimmillaan niin, että sen voi toistaa ja kuunnella uudelleen. Musiikki on olemassa vain esitettynä ja kuultuna.

Det är därför vi är här idag: vi vill berätta att Laulu-Miehet har sjungit och bandat 25 Erik Fordells manskörskompositioner mestadels på svenska. Samtidigt är denna inspelning den första någonsin som släppts med enbart Erik Fordells körmusik. Reflektioner kring detta finns på A4 som distribueras till pressen.

Ammattiorkesterit ovat vuosikymmeniä tallentaneet suomalaisia orkesteriteoksia Paciuksesta Sibeliukseen ja Henrik Crusellista Kaija Saariahoon. Jokaisen sävelkielessä voi kuulla perusteltua ilmaisutahtoa ja -voimaa. Kuorokirjallisuuden kohdalla ja ammattikuorojen puuttuessa tällainen työ on Suomessa ollut kokonaan tekemättä aina 1980-luvun alkuun asti. Ja muiden kuin mieskuorojen kohdalla näin on monin osin tekemättä edelleen.

Den finska körlitteraturen är exceptionellt stor och av hög kvalitet även på global nivå. Det finns etablerade stormän och mästare som överskuggats av dem. Manskörverk av Sibelius, Kuula,

Madetoja, Palmgren, Einojuhani Rautavaara eller Erik Bergman finns redan bevarade. Mindre beaktade kompositörers verk existerar också. År 2017 publicerade Laulu-Miehet alla Eino Linnalans 70 manskörsånger, senaste år 2021 alla Erkki Melartins manskörsånger och nu 2022 Erik Fordells 25 manskörsånger av den totala produktionen över hundra manskörsånger.

Suomalainen kuorokirjallisuus on maailman mittakaavassa poikkeuksellisen mittava ja laadukas. On paitsi etabloituneita suurmiehiä myös näiden varjoon jääneitä mestareita. Sibeliuksen, Kuulan, Madetojan, Palmgrenin, Einojuhani Rautavaaran tai Erik Bergmanin mieskuoroteokset ovat jo tallella. Mainittujen rinnalla on kulkenut kuitenkin myös vähemmälle huomiolle jääneiden säveltäjien tuotanto. Vuonna 2017 Laulu-Miehet julkaisi 1930-luvulla kuoron kunniajäseneksi kutsumansa Eino Linnalan kaikki 70 mieskuorolaulua, viime vuonna 2021 kaikki Erkki Melartinin 20 mieskuorolaulua ja nyt 2022 Erik Fordellin 25 laulua yli 100 mieskuorolaulun tuotannosta.

Maalareiden, kuvanveistäjien, arkkitehtien ja säveltäjien tuotannot ovat universumeita. Erik Fordellin 25 kuorolaulua riittää avaamaan näköaloja huoneisiin ja saleihin, joissa luomisen halu ja voima on purkautunut. Nuo huoneet ja salit ovat säveltäjän koti, paikka, jossa hänet voi edelleen kohdata. Itse olen kokenut näissä huoneissa ja saleissa kulkemisen etuoikeutena ja koukuttavana kokemuksena, josta ei enää samanlaisena palaa takaisin. Nämä matkat muuttavat ihmistä ja niille lähtemisen kynnyks tulee yhä matalammaksi. Säveltäjät ovat näkijöitä, henkiä, joiden seuraa on vaikea vastustaa.

Varför har vi inte hört dessa sånger förut? Därför att vi är fortfarande inte fria från den dödliga ondskan att blunda, titta förbi, sluta öronen och alla andra former av diskriminering. Tidsandan, Zeitgeist uppmuntrar varje ögoblick att trimma utbudet, att välja bort och fokusera på det så kallade väsentliga. Zeitgeist är en mästare på att platta våra möjligheter att höra, se, smaka och uppleva alternativ. Framför allt är Zeitgeists hegemoni historiskt förvrängande.

Miksi emme ole kuulleet näitä säveliä aikaisemmin? Siksi, ettemme edelleenkään ole vapaita silmien sulkemisen, ohi katsomisen, korvien sulkemisen ja kaikkinaisen diskriminoinnin tappavalta paheelta. Ajan henki, zeitgeist, rohkaisee joka hetki karsimaan tarjontaa, valitsemaan pois ja keskittymään niin sanottuun olennaiseen. Zeitgeist on mestari latistamaan mahdollisuuksiamme kuulla, nähdä, maistaa ja kokea vaihtoehtoja. Ennen muuta zeitgeistin hegemonia on historiallisesti vääristävää.

Erityisen kiitoksen haluan osoittaa levytyshankkeen valmistusvaiheen monissa käännteissä arvokkaan työpanoksensa tarjonneille ammattilaisille ja Laulu-Miesten omille aktivisteille.

Jag vill särskilt tacka professionella, som erbjudit sitt värdefulla arbete samt de aktiva i Laulu-Miehet.

Tällaisia ovat olleet *till dem hör:*

Levyhtiö Alba Recordsin toimitusjohtaja, *Alba Records Verkställande Direktör*, **Erkki Nisonen**

Musiikillinen tuottaja, *vår musikaliska producent*, **Laura Heikinheimo**

ProAudile, toimitusjohtaja, *Verkställande Direktör och inspelningstekniker* **Matti Heinonen**

Hankkeen apuraha-suosittelijoina ovat toimineet

Följande personer har gett rekommendationer till våra stipendie-ansökningar

säveltäjä, komponisten **Kaj-Erik Gustafsson**, kapellimestari *dirigenten* **Juha Kangas**

Projektin taloudellisen selkänöjan ovat turvanneet rahastot

Projektet har stötts ekonomiskt av

Svenska Kulturfonden

Svenska folkskolans vänner

Svenska Konstsamfundet

Oskar Öflunds Stiftelse

och **Jenny ja Antti Wihurin rahasto**

Lopuksi eikä ollenkaan vähäisimpinä haluan nostaa esiin ne omat herrat laulumiehet, jotka erityisellä ja korvaamattomalla työpanoksellaan ovat edistäneet ja mahdollistaneet levytyshanketta:

Sist och inte det minsta vill jag lyfta fram sångarbröder som med sitt speciella och ovärderliga arbete har främjat och möjliggjort inspelningsprojektet:

Apurahavastaavamme, *vår bidragschef* **Ilkka Kerola**, joka osasi löytää keinot, millä raha saatiin irtoamaan sitä tarjoavasta kädestä,

booklet-vastaava ja yhteismiehemme levy-yhtiö AlbaRecordsiin *häftesansvarig och vår kontakt med skivbolaget* **Alba Records**, **Jukka Nerg**

sekä lyriikkakäännöksiä tehneet residenssirunoilijamme, *våra residenspoeter som översatte texterna* **Jan Henriksson, Petri Ruutu ja Heikki Tuominen**

Malja teille kaikille, skål för er alla!